

چگونه با انیشتین کوچک کنار بیاییم؟

والدین می‌توانند هوش و استعداد‌های فرزند خود را تخمین بزنند. این کار با مشاهده پیشرفت یادگیری کودک از سنین کم ممکن است...

سلامت نیوز: والدین می‌توانند هوش و استعداد‌های فرزند خود را تخمین بزنند. این کار با مشاهده پیشرفت یادگیری کودک از سنین کم ممکن است اما اگر بفهمید کودکان نابغه است چه می‌کنید؟ اگر فکر می‌کنید کودک شما استعداد ویژه‌ای دارد اما در مدرسه نمرات خوبی نمی‌گیرد، چه می‌کنید؟ شاید لازم باشد تعاریف خودتان را از هوش و استعداد تجدید کنید یا اینکه با معلم فرزندان مشورت کنید. مراجعه به یک روانشناس هم ایده بدی نیست اما در هر حال بد نیست نگاهی هم به این مقاله بیندازید:

به گزارش سلامت نیوز به نقل از اطلاعات؛ از نظر علمی یک کودک با استعداد کسی است که برای یادگیری و دانستن علاقه سیری نا پذیر دارد، چنین کودکانی مانند اسفنج اطلاعات علمی را به خود جذب می‌کنند و با مهارت‌های فکری خود والدینشان را سر ذوق می‌آورند. چون بعید نیست که در سال‌های آینده به موفقیت‌های تحصیلی درخشانی دست یابند. اگر چه این فکر می‌تواند خوشحالی بزرگی را برای والدین به ارمغان بیاورد اما کودکان با استعداد و والدینشان با چالش‌های بزرگی هم روبه رو هستند. اگر چه کودکان با هوش اغلب در دوران مدرسه به خوبی از پس دروس بر می‌آیند اما ممکن است در کلاس و حتی حیاط مدرسه مشکلاتی داشته باشند.

اگر شما هم کودکی دارید که با استعداد و یا نابغه است لازم است به عنوان والدین در تطابق و سازگاری فرزندان با مدرسه وظیفه خود را بدانید تا بتوانید تغییرات موثری در این زمینه ایجاد کنید. زیرا شما قوی‌ترین و دلسوزترین حامی فرزندان هستید. بنابر این بهتر است که همچون سپری در هجوم مشکلات مدرسه و زندگی اجتماعی او باشید تا در صورت نیاز دخالت کنید. لازم است شما در طول دوران مدرسه کمکش کنید تا دوران شاد و سازنده‌ای را بگذراند و بتواند از استعداد و تواناییهای بالقوه اش کمال استفاده را بکند.

از کجا بفهمیم؟

لابد شما هم از خودتان پرسیده‌اید از کجا بدانم کودکم دارای استعداد ویژه‌ای است؟ متخصصان انجمن کودکان استثنایی معتقدند کودک با استعداد بالاخره در یک زمینه توانایی‌های خارق العاده خود را بروز می‌دهد. ممکن است استعداد او در هنر، موسیقی، زبان، ریاضی و سایر زمینه‌ها باشد. کودک با استعداد نه تنها بسیار ساده‌تر و عمیق‌تر از همسالان خود می‌آموزد، بلکه با سرعتی فوق العاده و وصف ناپذیر پیش می‌رود. با تعریفی که متخصصان آمریکایی از استعداد کرده‌اند حدود 5 درصد از کودکان در دوران مهد کودک تا پایان 12 ساله دوران تحصیل دست کم در یک زمینه استعداد ویژه دارند.

اگر چه بعضی از کودکان حتی قبل از رفتن به مهد کودک هم با سرعت پیشرفتشان در یادگیری زبان، خواندن و شمردن علائمی از استعداد ویژه خود را نشان می‌دهند، اما اغلب کودکان تا زمان ورود به دبستان نشانه‌ای از استعداد‌های ویژه خود را بروز نمی‌دهند. سالها قبل اگر کودکی می‌توانست از تست هوش نتیجه‌ای بالای 130 نمره آی-کیو به دست بیاورد، به عنوان کودکی استثنایی و نابغه قلمداد می‌شد اما امروزه هوش و استعداد تنها با تست هوش و آی-کیو سنجیده نمی‌شود. بلکه لازم است یک سری بررسیها انجام شده و والدین و معلمان کودک مشاهدات خود را از فعالیت‌های کودک یادداشت کنند. بنابر این اگر شما فکر می‌کنید فرزندان استعداد خاصی دارد بهتر است با روانشناس یا متخصص سلامت روان که در زمینه ارزشیابی عملکرد کودکان کار کرده است مشورت کنید.

در هر حال برچسب با استعداد یا نابغه چیزی نیست که بتواند فرزند شما را در مدرسه به موفقیت نایل کند. بلکه این برچسب تنها برای تشخیص روشی است که باید برای او به کار ببرید. زیرا چنین کودکانی نیازهای متفاوتی نسبت به بقیه بچه‌ها دارند.

نیازهایش را بشناسید

در بسیاری از کشورها برنامه خاصی برای کودکان با استعداد و نابغه وجود ندارد. در اغلب کشورها هزینه‌های زیادی برای آموزش کودکان ناتوان صرف می‌شود در حالی که بیشتر هزینه‌ای که برای نابغه‌ها صرف می‌شود در شاخه تحقیقات است. تلاش برای کمک به کودکان نابغه و بااستعداد اغلب به شکل پراکنده در مراکز خاص و بدون برنامه کلی است. مدارس هم تنها زمانی برای این بچه‌ها برنامه‌های ویژه می‌گذارند که والدین تقاضایی بکنند.

مردم اغلب تصور می‌کنند که کودکان با استعداد در مدرسه‌های معمولی هم رشد خواهند کرد. اما واقعیت این است که این کودکان در چنین شرایطی کسل و خسته شده و اگر دروس برای او بسیار ساده و تکراری باشد، ممکن است زحمت گرفتن یک نمره خوب را هم به خودشان ندهند.

حتی ممکن است افسرده شده و یا از طرف معلم شان به عنوان کودکی بیش فعال تلقی شوند زیرا بی‌قراری در کلاس برای اغلب افراد یک اختلال رفتاری تعبیر می‌شود. علاوه بر این کودکان با استعداد ممکن است با مشکلاتی در برخوردهای اجتماعی خود درگیر باشند. زیرا آنان اغلب علایقی متفاوت نسبت به همسالانشان دارند که ممکن است احساس بیگانگی نسبت به بقیه کودکان داشته و هدف حمله آزار و اذیت دیگر کودکان قرار گیرد.

متأسفانه بسیاری از کودکان با استعداد در دوران دبستان هم مورد بی‌توجهی مدرسه قرار می‌گیرند و البته باور عمومی این است که خیلی از مدارس غیر دولتی هم نمی‌توانند برای این کودکان کار بیشتری بکنند.

چه باید کرد؟

فهمیدن اینکه کودکی با استعداد فوق العاده دارید ممکن است این نگرانی را برای شما ایجاد کند که آیا از پس فراهم کردن نیازهای او بر خواهید آمد و آیا آنقدر هوش و اطلاعات دارید که بتوانید به سوالات عجیب و غریب او پاسخ دهید؟ اما نگران نباشید تنها کافی است بتوانید او را درک کنید و شرایط لازم برای رشد او را فراهم کنید.

1) با معلمان صحبت کنید: اگر شما هم تصمیم گرفته‌اید خودتان برای فرزند با استعدادتان کاری بکنید، قدم اول این است که با معلم او صحبت کنید. حتی شاید لازم باشد با مشاور مدرسه و مدیر هم حرف بزنید. البته قبل از این کار باید همه چیز را درباره توانایی‌های فرزندتان بدانید و ریز نمرات او در امتحانات و آزمون‌ها را از بر باشید تا بتوانید درباره جزئیات قوت و ضعف او حرف بزنید. در ضمن لازم است برنامه او در مدرسه و خارج از مدرسه را هم بدانید. با این گفتگو شما هم می‌توانید از معلم فرزندتان برای پرورش استعدادها و راهنمایی بگیرید و هم نیازهای او را بشناسید و اطلاعات خوب خود را در اختیار اولیای مدرسه بگذارید تا بتوانند بهتر به فرزند شما کمک کنند. اگر دیدید اولیای مدرسه شرایط خاص فرزند شما را درک نمی‌کنند یا از ایجاد تغییراتی برای کمک به او امتناع می‌کنند ممکن است لازم باشد مدرسه او را عوض کنید و یا از معلمین ویژه و آموزش در منزل استفاده کنید.

2) برای پرورش فرزندتان لازم نیست جواب تمام سئوالات او را بدانید. تنها کافی است شرایط رسیدن او به اطلاعات مورد علاقه‌اش را فراهم آورید، مثلاً از کودکی به او اجازه دهید در زمینه‌های مورد علاقه اش بیشتر کند و کاو کند. مثلاً اگر به حیوانات علاقه دارد، اسباب بازی، فیلم و کتابهایی درباره حیوانات در اختیارش بگذارید یا اگر بزرگتر است او را در یک کتابخانه غنی عضو کنید و با افراد متخصص در زمینه‌های دلخواهش آشنا کنید.

3) نحوه پاسخگویی شما به سئوالات فرزندتان اهمیت زیادی در رشد و پرورش استعداد او دارد. سعی کنید با بی‌توجهی و پاسخهای بی‌سرو ته و یا حتی عصبانیت از سئوالاتی در پی او را از کسب دانش پشیمان نکنید. حتی اگر جوابش را نمی‌دانید یا سئوالاتی او خسته کننده شده است، سعی کنید با وادار کردن او به تفکر و جست و جو، مهارت یک عمر یادگیری را به او آموزش دهید. بنابر این از گفتن نمی‌دانم نترسید و اگر جواب سئوالاتی را نمی‌دانستید به او وعده بدهید که از یک متخصص خواهید پرسید و بهتر است با هم برای یافتن پاسخ تلاش کنید. اگر هم خسته بودید و حوصله پاسخ دادن نداشتید بهتر است به جای دعوا کردن با فرزندتان دادن پاسخ را به زمان مناسبی موکول کنید و به او قول بدهید که در اولین فرصت این کار را خواهید کرد.

4) فعالیتهایی را برای پرورش استعداد خاص فرزندتان طراحی کنید. فکر نکنید این کار خیلی سختی است. مثلاً می‌توانید با هم برای پیاده روی بروید. مسلماً قدم زدن با کودکان نباید خیلی برای شما کار سختی باشد. این فعالیت به فرزند شما فرصت کشف و یادگیری بیشتری می‌دهد. کودک در طول این پیاده روی به چیزهایی دقت خواهد کرد که ممکن است حتی شما آنها را ندیده باشید. اما در همین فرصت شما می‌توانید با پرسیدن سئوالاتی اشتیاق او را تشویق کنید. هر چه بیشتر بتوانید او را با محیطهای تازه آشنا کنید او بیشتر لذت خواهد برد و چیزهای بیشتری یاد خواهد گرفت.

5) انگیزه و اشتیاق او را مرتب تحریک کنید. ممکن است این کار به نظر خسته کننده باشد اما لازم است این کار ادامه پیدا کند. اگر

چه قرار نیست حتما شما این کار را انجام دهید می‌توانید اگر فرزندان بزرگتر است او را به اردو (باغ وحش، موزه، تئاتر...) و فعالیتهای گروهی بفرستید و اگر کم سن است مشابه چنین فعالیتهایی را با همسن و سالانش به شکل محلی و خانوادگی انجام دهید. بازدید از نمایشگاه، کلاسها و کتابخانه‌های مخصوص کودکان که مطالب آموزنده علمی و جذاب را در اختیار فرزندان قرار می‌دهند می‌تواند مفید باشد.

(6) بازی برای کودکان بخصوص در سنین کم بهترین راه یادگیری است. شما می‌توانید با تهیه و طراحی بازیهای مناسب، استعدادهای ویژه کودکان را پرورش دهید. اغلب کودکان با استعداد از بازی با اسباب بازیهای معمول سن خود لذت نمی‌برند و کتابهای مشهور و مورد علاقه همسن و سالانشان را زیاد نمی‌پسندند. بنابر این پیدا کردن اسباب بازی مناسب و کتابهای مورد علاقه برای چنین بچه‌هایی ممکن است دشوار باشد. البته اگر بدانید باید دنبال چه جور کتاب و اسباب بازی باشید این کار خیلی هم سخت نیست. بچه‌های با هوش از بازیها و کتابهایی لذت می‌برند که آنها را وادار به تفکر و خلاقیت کرده و امکان یادگیری بیشتری را برای آنها فراهم کند. بنابر این هنگام خرید دنبال چنین بازیها و کتابهایی باشید.

(7) از هل دادن نترسید: وقتی دارید برای کمک به پرورش استعدادهای فرزندان تلاش می‌کنید ممکن است این فکر به سرتان بزند که مبدا دارید به کودکان فشار بیش از حد وارد می‌کنید و این کار ممکن است او را از آموختن زده کند! البته فشار آوردن به کودکان برای یادگیری کمکی به آنها نمی‌کند اما راهنمایی و سوق دادن کودک به یادگیری با تشویق‌های مناسب مفید واقع می‌شود. یادتان باشد که اگر شک کنید نمی‌توانید کمک خوبی برای او باشید. بنابر این لازم است ابتدا فرق پرورش و هل دادن و تفاوت آموزش و خسته کردن را بفهمید.